

Internet a cseh egyetemeken és főiskolákon

1992-ben kezdődött meg annak a tervzetnek a realizálása, amely célul tűzte ki az ország egyetemeinek, főiskoláinak és tudományos intézményeinek az Internetbe történő bekapcsolását. 1995-re a tervből valóság lett: az imént említett intézményeket megbízható és minőségi hálózat kapcsolja össze az Internettel és egymással. Ha ehhez hozzáteszük, hogy az Internet használata az oktatók és a hallgatók többsége számára – mondhatni – immár szokványos adottság (csupán a prágai Károly Egyetem kétezer erre alkalmas számítógéppel rendelkezik), méltán beszélhetünk a tudományos-tanulmányi kommunikálás minőségileg új módjáról. (Itt azért megjegyzendő, hogy az Internet a kereskedelmet, a szórakozást és a reklámot is szolgálja.)

A kezdeti időszakban az Internetet inkább csak a nemzetközi kommunikációban használták. Az

előfizetők és a lokális számítógépes hálózatok sokasodásának köszönhetően vált igénybevétele mind általánosabbá és sokrétűbbé.

Olcsó és gyors voltuk miatt még ma is az Internet standard szolgáltatásai (elektronikus posta, Gopher és a World Wide Web) a legnépszerűbbek. A WWW-t a hallgatók tanulmányi tervek, órarendek, konzultációs alkalmak keresésén és fellelésén túlmenően pl. vizsgákra való jelentkezésekre is felhasználhatják. Az egyetemi-főiskolai adminisztrációk általa jutnak az Oktatási Minisztérium legújabb információihoz. Az elektronikus posta kiváltotta a rektorátus és a karok közötti „levél- és faxbeliség” egy részét.

/HORÁK, V.: Internet v ČR v prostředí vysokých škol. = I, 37. köt. 6. sz. 1995. p. 151./

(Futala Tibor)

Hivatkozás- és kölcsönzéselemzés a filozófia és szociológia területéről Szlovákiában 1978–1986-ra vonatkozóan

Az itt referált kutatási jelentés szerzője az 1978 és 1986 közötti évekre vonatkozóan vette elemzés alá a *Filozófia* és a *Szociológia* c. folyóirat hivatkozási gyakorlatát, illetve a két diszciplína akadémiai intézeti könyvtárának kölcsönzési adatait. Kiegészítésként szemügyre vette a megjelenés és az adott könyvtárba való beérkezés között eltelt időt is.

Kiderült, hogy a hivatkozások és a kölcsönzések mindkét területen a monográfiák határozott túlsúlyát mutatják, ami összhangban van a hasonló témával foglalkozó külföldi kutatások adatközléseivel. A második helyen a folyóiratok állnak, míg a konferenciaanyagok, kandidátusi és doktori disszertációk, valamint a kutatási jelentések hivatkozottsága-kölcsönöztsége minimális.

A vizsgált gyakorlatok további jellemzője: egyik területen sem preferálják különösebben az új keletű irodalmat, mindössze a 2-3 éve megjelent dokumentumokat illetően tapasztalható enyhe növekedés az érdeklődésben. A filozófiai területen 1945 előtt kiadott dokumentumok is „járszanak”.

A nyelvek és a kiadási helyek szerinti elemzés a szlovák, a cseh és az orosz (szovjet) irodalom határozott preferenciáját mutatja mind a hivatkozá-

sokban, mind pedig a kölcsönzésekben. Ez a tény viszont már kétszeresen is „ideológiafüggő”, ui. e 70-80%-os fölény részben a gleichschaltolt beszerzési politika és a „zárt anyagként” kezelés, részben pedig a szigorúan megkövetelt hivatkozási kódexek „működése” nyomán alakult ki. A hazai és az orosz (szovjet) irodalom kivül (nyilván az NDK léte következtében) még a német nyelvű irodalom iránt nyilvánult meg számottevőbb (5-6%-os) érdeklődés. Elenyésző mértékben került sor a lengyel, magyar, bolgár és román irodalom hivatkozására-használatára az akkori közös „tábortagság” ellenére is. Itt nyilván e nyelvek nem tudása játszott közre.

A kutatási jelentés egyébként az alkalmazott módszer egzaktságával és a kutatások nagyon fegyelmezett végrehajtásával is kitűnik.

/ŽIBRITOVÁ, G.: Niektoré problémy komunikovania informácií v spoločenských vedách. = Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, 15–16. köt. 1994. p. 29–64./

(Futala Tibor)